Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

№ 232 (2265)
1937 onoi
OKTIAABRIIN
8
PIAATNICA

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

Çyxnoovskitai xeereldeen

Çyxnoovski bolbol TASS-iin korrespondeentdo Arxaangelьskhaa iigeze medeesebe:

Moskvaahaa 600-700 meetr deegyyr niideze jireebdi. Niandooma şadar jixe manantai dairaldaabdi. Arxaangelьsk şadar meteorelogiis baidal daxin haizaraza baina. Arxaangelьsk şadar jamarşgyi hain buugaabdi. Maşiinanuudaa yzeze exileebdi. Udaanь goriuuçanuudaa jyylexebdi. Oktiaabriin 5-6-da Amdeerm deere ştoorm boloo. Mynee zamxaraza baina. Okriaabriin 7-do ydehee xoişo Amdeermiin rajoondo sagai ularil haizaraxa johotoi.

SOCIALIIZMIIN ORONOI TARIAAŞAD

Aguu jixe socialiis revoliyyce bolbol ygeircxe jadaraxa ba yxexe xosoroxiin jabadalda kapitaliizmiin xyrgehen oros oronoi xeden millioon tariaaşan zonii xaranxii balai, ylesxelen jaduu baidalai ojoorgyi xara nyxen soohoo tataza gargaa. Pomeeşeg-kapitaaltanai baiguulaltiin bogoho doro xyreze xyldeze baihan xyn tyreltenei aguu jixe otriaad bolbol şib şine, uxaantaigaar zoxioogdohon ba haruul haixan azahuudalda busaza jiree. Revoliyyciin urda teeri Rossiin tariaaşan zonoi baidalhaa gaşuun xynde jyyme geze baigaagyi.

Vladiimir Ilьjiç Leenin bolbol agraarna asuudal tuşaa zoxioohon eeriingee xeden olon xydelmerinyyd soogoo tariaaşan zonoi yzegdee duuldaagyi muuxai zobolongoi zuragii delgerengiigeer xaruulhan baina.

„Pomeeşeguudai deerмedelgede tonuulhan, çinoovniguud nojodoi bulai muuxai aaşada daragdahan, policianuudai zoriltiin, zebyyn doromzolgiin ba xyserxelgiiu urьxada orioogdon zeemski naçaalьniguudai, poobuudai, staazniguudai şine saxiuulda tuşagdaza xyligdehen tariaaşan bolbol genetiin ajuulnuudhaa ba kapitaalhaa bejee arşalxa gexedee, Aafrikada baihan zerlig xynyyd şingi, tiime arşalaltagyi baina".

Byxii edlyyriin gazarai gurbanai xojor xubinь pomeeşeg ba kapitaliistnuudai garta baigaa, zybxen gurbanai nege xubinь olon millioon tariaaşanai xubida xyrtedeg baiba. Tariaaşanai jaduu tuliuur ba gaşuun berxe baidalai sinoniimuud bolxo Xalaahatan, Xaxarxaitan, Xyl niysegeten, Xyldeeşen, Şataaşan, Edieeleegyişen, Urgasagyiten gedeg ede dereevninyyd eehediingee jaduu muu baidal soo byri haja oktiaabriin revoliyyciin ydernyyd xyrter huuza baigaa. Nacionaalьna zaxa xizaarnuudta huuhan tariaaşan zonoi azahuudalanь eneenhee byri ylyy muu baigaa.

Byri hajaxan iime baigaa belei. Iime baidalii xubilgan ondoo bolgozo şadaxa tiime xysen ygei şingi baldag hen. Tilgebeş, istooriin meerii erjyylxe xysen oldood, tariaaşan zonoi azahuudalii ondoo reelьsee jabuulba. Tiime xysen bolbol xydelmerişen angi, Leenin—Staalinai paarti baiba. Xydelmerişen angiin garhaa tariaaşan zon gazar edlyyri ba erxe sylee abba: tereenei xytelberi doro eehediingee darlagşadii xobxo soxizo xajahan ba Exe oronoigo gazar uhii pomeeşeg kapitaaltanhaa xamagaalan abba.

Aguu jixe socialiis revoliyyce bolhoor xorin zilş boloodyi baixada ba kolxoozuudii olonoor emxidxeze exilhen ydeлhee xoişo byri bişiixan sag yngereed baixada, xydee niutagta alii tuxai jixe xubilalta şinelelte bolbo geeşeb! Manai orondo bolhon baiguulaltiin xydelmeri şingi tiime jixe teempenyydii bolood socialьna erjeltenyyd tiime jixe gynzegiigeer ba dalaisataigaar bolhon jabadal geze istoorido yzegdeegyi jym.

Xydee niutagta kolxoozoi baiguulaltiin diilehen ilalta bolbol manai tariaaşan zonoi azahuudal dotoroo egeen haruul haixan yjenь bolbo. Xydelmerişen angi ba tereenei paarti bolbol tariaaşaniii daralagşadtaigaa temesegtii geze jyynei tylee uriza duudaza baihan, tere ideinyydei jaaxa argagyi şuxala baihaniii ba socialiizmii tariaaşan xadaa gansal kolxoozuudta oroxodoo bodoto deere haisa medeeze abba. Tymer plyygii şine jyyme geze urdanь honirxodog xeden milioon ygeiteiner ba dunda şadaltan, mynee delxei deere egee tomo, egee jixe şadaltai gazar edlyyrii edlegşed ba xysed erxetei ezedenь bolbo.

Soyeedai şine tariaaşan zon! Ene xadaa byxii nahan soogoo mori unaa tuxai bodozo jabahan ysegelderei ygeiteiner ba dunda şadaltan, mynee sagta traaktorai otriaaduudii tolgoilzo, kombaajnanuudii xytelze, sloozno molotiilkanuudii xydelgeze, olon mingan gektaar gazar deere ezen bolzo, xeden zuun mingan ba milioon tyxerigei sçiootnuudii xytelze jabanad. Tedenei tyleelegşed bolbol paarti ba zasagai udaridagşadtai xamta, Kreemelьda suglaa xeze baidag.

„Soveed zasag bolbol pomeeşeguudai angii usadxaad, eneenei urda tee pomeeşeguudta handa ba monastiirnuudta xamaatai baihan 150 millioonhoo ylyy gektaar gazarii tariaaşanda ygehen, enenь xadaa urda sagtaş tariaaşanai eehediinь garta baihan gazarnuudhaa saad tee bolno" (Staalin).

Staalinai Konstituuca ba xydee azaxuin arteeliiin ustaav bolbol kolxoozuudai ba kolxoozniguudai intereesii saxin xaraxa baina. Gazar edlyyri bolbol kolxoozuudta mynxedee edlexeer bexiiyylegdeed, xudaldaa-naimaanda garaxa johogyi baina. Xydelmerişen angi bolbol tyryy zergiin erxim teexnike ygebe. Agronoomuud, inzeneernyyd, vraaçnuud bolbol tariaaşan zondo ynen seзeer tuhalagşad bolbo. Soveed zasag bolbol hurguulinuudii, klyybyydii, kylьtyyriin ordonuudii bariza baiguulza baina, kolxoozoi xyygedii bygedeerenь hurgaxa jabadal emxidxebe, kolxoozoi zaluuçuudai ynivirsteedte oroxo yydii yrgeneer neebe. Xydee niutagta bolhon iime gaixamşagta xubilaltanuudai yndehenь jyn geeşeb? geze asuugdaxa baina. Ene asuudalda nyxer Staalinai ygenyyd xariuu bolxo baina.

„Kapitaliistnuudii ba pomeeşeguudii bişe, kulaaguudii ba busa bajaşuudii bişe, xarin azalşa tariaaşaniii arşalan tuhalza baihan tiime zasagtai ulas oron xaana bii be, namda nereleed xelegtii,—geze nyxer Staalin kolxooznig-udaarniguudai negedexi xural deere xelee hen"—delxei deere tiime ulas oron geze ygei ba baigaaş ygei jym. Gansaxan manai ende, soveed oronoi zasag bolbol xydelmerişen ba tariaaşan kolxoozniguudai tylee, goorod ba dereevniin byxii azalşanai tylee xamagai jixeer anxarza, byxii bajaşuudta ba mylzegşedte zyrişedeg baina".

Soveedai şine tariaaşanai yliger zişee deerehee, tereenei azal xydelmeri ba azahuudal deerehee, kapitaliis oronuudai tariaaşan bolbol gansaxan so cializm geeşe jadaralhaa ba gaşuudalhaa xaxasaaxa baina geze xaraza şadaxa. Manai tariaaşan şingi zargaltai tariaaşan xaana, jamar orondo bii bainab?—geze asuugdaxa bolno. Pomeeşeg ba seregei xidte xaşagdaza xazarlagdaza baihan Japoonda geeşe aal?! Çernorybaaşeçiniguudai sabaxi doro geşxegdeed joolozo genşeze baihan Itaalida geeşe aal?! Germaaniin tariaaşan bolbol seregte sugluulhan naloog ba tatariin jixe xynde baixadanь tereende daragdaad, eehedee ylesxelen yldexiin tylee tariaa taridag—ende geeşe aal?! Poolьşiin tariaaşan eehediingee ylesxelen baidal tuxai xaşxarhan xaşxaraajinь faşiis cenzyyre byglen daraza şadanagyi—ende geeşe aal?!

Socialiizm gedeg-ene xadaa gazar edlyyri, tariaan, azahuudalai zol ba zargal geeşe. Kapitaliizm gedeg—ene xadaa mylzelge daralalta, ylesxelen jadaral, dain baildaan ba yxel geeşe.

Kolxoozoi dereevne bolbol soveed zasagai xorin zilei oiji xyxiyygeer ba bajartaigaar ugtaza biana. Bajalig jixe urgasiin tariaan kolxoozoi ambaaruud soo xebtene, kolxoozniguud urgaxa jixe olzo abza baina. Kolxoozuud, azaxuin talaar urgaxa gaixamşagta azalnuudii xaruulxa saganь jiree. Eneenei xoino nege xedii şineen sag yngereed baixada, manai ulas oron eldebiin produuktaar elbeg jixe bolzo dyyrxe, uşar jyyb gexede, kolxoozoi zam bolbol ilxama biltarma produuktaai bolxo gehen zam myn. Xydee niutagta socialiizmiin ilahanai aşaar manai Exe oronoi azalşan xysed edieelxegyi ba produugtaar dutaxa jabadalhaa xododoo xaxasahan baina. Paartiin politiika bolbol azalşa zonoi azahuudal zilhee zilde ulambyri haizarhaar tabigdahan baina. Manai Exe oronoi zoltoi zargaltai ba xygzeze debzeze baixiin tylee paarti bolbol SSSR-ei arad bygediin xubi zoldo ba azahuudalda xoro xynegeel xeze baihan xaratai muuxai xorologşodii uudalan ongilzo, şpioonuudai uurxainuudii xoino xoinonь xair gamgyigeer yi buta soxizo baina.

Kolxoozoi dereevne bolbol soveed zasagai xorin jixe oido mynee belednxeze baixadaa, SSSR-ei Jixedeede Soveedai hunguuliin ugtaza jabaxadaa, xezee xezeenhee ylyy jixeer ebleren negedengi ba Leenin-Staalinai paartiin agun jixe xeregte ba soveed zasagta ynen bejee ygengi baina.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee tobşolon nairuulza orşuulagdaba).

Oktiaabriin revoliyyciin 20-doxi oiji ugtuulan Moskvagai „Mosfiilьm" geze kinoostyydi bolbol „Vostaani" gehen kinoo zoxioozo baina. Ene kinoodo SSSR-ei aradai artiist B. Şyykin gegşe Leenin bolzo naadaxa baina.

ZURAG DEERE: B. ŞYYKIN gegşe V. I. LEENIN bolood baina. (SOJUUZFOTO).

Çyxnoovskiin otriaad xoişoo niidebe

Oktiaabriin 6-nai ygleegyyr „ANT—7" geze dyrben samoliooduud sostaavtai Çyxnoovskiin otriaad Moskvaadaxi, Fryynziin neremzete aerodroomhoo Rydoolьf aral teeşe niidebe. Çyxnoovskiin otriaad Rydoolьf aral deere Soveed Xolboonoi geroi Şeveliooval ekspediicetei niileze, „N—209" samoliooduud bederelgede xabaadaxa baina.

***

8 çaas 30 minuutada liooдçiguud eehediingee koraablinuud teeşe oşobo. Motoornuud erjyylegdene. Samoliooduud xoino xoinohoo hubarildan staart bolxo gazar teeşe şiglen xaraza baina.

Xoito mylihen dalain zamuudai glaavna ypravleeniiin xariuusalgata xydelmerilegşed O. J. Şmiidt tyryytei betonno xargiixan deere suglaraba. Ende flaagmansk koraabli xyreed jirebe. Otriaadai komandiir Çyxnoovski bolbol byxii dyrben samoliooduudai niidexee belen bolhon tuxai Şmiidtde medeesebe. Otto Juulьjeviç Şmiidt bolbol hyylşiin zybşeerel ygegşe, centraalьna poliaarna bassejnada gynzegii xolo niidexe niidelgenyydei narin bodozo megdygyyxen xydelmerilexe gehen nyxer Staalinai zaabariii Çyxnoovskida yşee daxin hanuulba.

9 çaasta, flaagmansk koraablь „SSSR N—210" uragşaa şuud niidebe. Tereenei xoinohoo busa koraablinuudanь niidebe.

9 çaas 40 minuutada koraablinuud bygedeeree Arxaangelьskii şigleze dalda orobo.

***

Çyxnoovskiin otriaadai samoliooduud Arxaangelьsk oşoxo zamdaa Moskvaatai raadioo barisaa xeze jababa.

16 çaasta Xoito mylihen dalain zamuudai Glaavna Ypravleeni bolbol Arxaangelьskdaxi dezyyrne raadiooceentrhee radiogramma abaa.

„Çyxnoovskiin samoliooduud Arxaangelьsk şadarai aerodroom deere jamarşgyi hain buuba".

Fraanciin Kompaartiin uriaal

Pariiz, 4. (TASS). Komuniis paarti bolbol kontonaalьna hunguuliin bolxo bolhontoi daşaramduulan, „fraanciin aradta" uriaal tunxaglan tolilobo.

Kompaarti bolbol eb nairamdalii ba zuramii haizaruulxa jabadalda, oron ulasaigaa finaansii haizaruulxa ba azaxuijii xygzeexe jabadalda, sociaalьna xuulii zuramii saxixa ba azalşanai azana amagalan baidalii xangaxa jabadalda xyselen oşogşod byxende xandahan baina. Kompaarti bolbol fraanciin faşiistnuudta soxilto ygehen, eeriingee zaxiraa zaruulxa, naloogii zybeer xuraaxa jabadalii baiguulxa, spekyliaacii usadxaxa ba xydee azalda boldog sag busiin ajuultai temesexe temeselei talaar niitiin foondo baiguulxa jabadalnuudaar xydelmerişen angida ba tariaaşanda tuhalhan aradai froontii xamagaalxii uriaalna. Fraanca bolbol aradudai bejee daangi baixa jabadalii xangaxa ba Fraanca SSSR xojoroi batalhar paakt şingi, beje bejedee xarilsan tuhalalsaxa paaktnuudai sisteemii yrgedxelgeer kollektivna amagalaniii emxidxexe ypioovinuudaar xamagaalagdaza bolxo eb nairamdalii xysene geze uriaal dotor zaagdana. Aradai froontdo xabaadan orohon bolxii aradai negedel şuxala xeregtei geze uriaal temdeglene. „Komuniistnar bolbol mynee sagai vaarvarnuudai zyghee xorolxo jabadalda esergyysen, xyn tyrelxitenei baidal ba xeregemii xamagaalxiin tylee temesegşed byxende axadyygei garii harbaina",—geze uriaal soo xelegdene. Aradai froontiin spiiskiin tylee duugaa ygexii hungagşadii uriaalza dyyrgene.

Loondon deere antifaşiis demonstraaca bolbo

Loondon, (TASS). Ysegelder ydeşe 2700 faşiistnuud Loondonoi urda rajoondo zagsaal xexii hanaaşalhan baina. Faşiist nuudii xamagaalan xaraxiin tulada xojor mingaad policiinxid elsyylegdehen baina. Xeden olon toonoi antifaşiistnuud bolbol faşiistnuudai garxa gudamzanuudta barrikaadanuudii xee. Polica bolbol antifaşiistnuudii namnan taraaxa yregyi hedelgenyydii xehen baina. Polica ba antifaşiistnuud xojoroi xoorondo tulaldaan boloo. Esesei hyylde polica bolbol eeriingee marşruud helgexii faşiistnuudta duradxahan baina. Faşiistnuud bolbol miil xoohon gudamzaar garhan baigaa. 111 xyn tuşaalgaa. Ene tulaldaanda 30 xyn şarxataa. Edeenei dunda xojor policiinxid şarxatalsahan baina.

Lejboriistnuudai paartiin Loondonoi organizaaca bolbol faşiistnuudai zagsaaltai daşaramduulan koontrdemonstraaca xexegyiji xydelmerişende duradxahan baina. Xer tiigeeş haanь, azalşan araduud faşiistnuudai zagsaalda esergyysexiin tulada gudamzada garhan baina. Hyni oroi boltor Loondonoi urda rajoondo antifaşiis miitingnyyd bolzo, eneen deere Aangliidaxi faşiizmii daraxii erihen rezoliyycenyydii gargahan baina.

Anti faşiis demonstraaca bolbol myn Aberdiine deere boloo.

Faşiis reziimde esergyy xydeleen urgaza baina

Veena, 3. (TASS). Faşiis reziimde esergyy xydeleen Bolgaarida urgaza baina. Eneentei xamta zonii bariza tuşaaxa jabadal tyrgedee. Tariaaşanai xoriuulagdahan paartiin 15 aktivistnuud Sofiii deere tuşaagdaa. Edeeniii ba myn Veena deere tuşaagdahan byleg xydelmerişen ba stydeentnyydii antifaşiis listoovkanuudii taraagaa geze gemnene.

AXŞ-ta zabastoovkanuud bolno

Nьjuu-Ioork, 3. (TASS). Ene zilde Ameerikiin Xolbooto Ştaaduudta bolhon zabastoovkanuud bolbol delxein imperialiis dainhaa xoişo bolhon byxii zabastoovkanuudhaa olon baina.

Oficiaalьna medeegei johoor, ene zilei tyryyşiin xaxadta 2512 zabastoovkanuud boloo. Teed, yngerhen zilei exin xaxadai torşo soo 1077 zabastoovkanuud bolhon baigaa. Yngerhen zil soo 789 mingan xyn bastovaalhan aad, ene zilei exin xaxad soo nege milioon 198 mingan xyn bastovaalhan baina. Ede zabastoovkanuudai oloninь amzaltatai dyyredeg baigaa.

Byri jixe ba byri daişalxii zabastoovkanuud avtomobiilьna ba staaliliteina (şirem xailuulxa) azyiledberinyydte bolhon baina. Tende xadaa, azaxuin sojuuzanuudai komiteeduudai nyleen ton jixe baina.

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

Yimyyleeşen bolbol oktiaabriin 2-oi yder Toleedo şadar baigaa respyybliikinxinei poziicanuudai zyyn ba baruun flaangnuudii xeden udaa ataakalaad gederge soxiulba.

Oktiaabriin 3-nai yder yimyyleeşen bolbol Toleedo şadar respyybliikinxinei poziici ataakalaad myn gederge soxiulhan baina.

Zyyn froont

Oktiaabriin 3-da respyybliikinxinei arteleeri bolbol Teryeelь staancahaa yimyyleeşenei seregyydii jixeed jabahan poojezdii boombodobo. Ene uçaastog deere tymer zamai şugam ebderenxei baina.

***

Oktiaabriin 3-nai ygleegyyr, faşiis samoliooduudai Valeensiii boombodohonoi eseste, 30 xyn aluulhan, 150 xyn şarxataa baigaa. Faşiis „Juunkersenyyd" Valeensi deere zuu garan boombonuudii xajaa. Eldebiin oficiaalьna medeeselnyydei johoor, faşiis eskadriiliinuudai negen samoliood bolbol respyyblikan aviaaciin tanigdalgiin temdegtei jabahan baina.

Oktiaabriin 3-nai ydeşe yimyyleeşen bolbol xaranxii bolhon xoino Barseloonii buudaa. Aluulhan ba şarxatahan xynyyd olon. Materiaalьna xoşolon bagasagyi baina.

BLKZS-ai Moziin X-dugaar konfereence neegdebe

Ene onoi Oktiaabriin 5-nai ydeşiin 6 çaasta barilgaşadai klyyb soo BLKZS-ai Buriaad-Mongoloi Moziin X dugaar konfereence neegdebe. Konfereencede xamta 138 delegaadnar jirehen ba gaana goorodoi aktiiv bailsaba. BLKZS-ai Gorkoomoi sekretaarь, Mozkoomoi biyroogoi geşyyn nyx. Sediix gegşe konfereencii neebe. Konfereenciin preziidiymii 13 xyneer, ba mandaadna komiisi 5 xyneer hungaba. Myn xyndete preziidiymde nyxed **Staalin, Kaganooviç, Moolotov, Voroşilov, Kaliinin, Andreejev, Kosioor, Çybaarь, Mikojaan, Jezoov, Zdaanov, Koosarev, Dimiitrov, Xooze-Diaas** ba **Teelьmaniii** buuraşagyi udaan aliga taşalgaar hungaba. Hyyleerenь zyblexe zyilnyydee batalan abaad, eneeger tyryyşiin yderei zasedaani dyyrehen baina.

Oktiaabriin 6-nai yder komsomoolo Mozkoomoi toosooto elidxelii ba myn revizioonno komiisiin elidxelii xojor xelen deere sonosobo.

XORIN ZILEI SAAD TEE

BOLЬŞEVIIGUUD ZASAGII GARTAA ABXA JOHOTOI

R. S.-D. R. P-iin Centraalьna Komiteed, Petrograadai ba Moskvaagai komiteeduudta jabuulhan bişeg

Xojor niiselelei xydelmerişen ba soldaaduudai depytaadnarai soveeduudta olonxiiin duuji abaad baixadaa, bolьşeviiguud bolbol gyrenei zasagii өөhediingөө garta abza şadaxa ba abxaşje johotoi baina.

Şadaxa bolhon uşaranь, oloniitii udaridan daguulza, dai sadai esergyysэlii ilaza, tedeniii buta soxixo ba zasagii buliaan abaad, tereeniii barin bexizyylxe jabadalda xojor niiselel gooroduuddaxi aradai revoliyyceşe etegeedei edebxitei olonxinь gyised xyrelsexe jyyme. Uşaranь, tere doronь demokratiis eb nairamdalii duradxaad, tere darii gazarii tariaaşanda ygөөd, Keerenskiiin handargan hyidxehen ba butasoxihon demokratiis zurgaanuudii ba erxe syleөnyydii daxin bodxoogood baixadaa bolьşeviiguud bolbol xeneiş unagaaza şadaxagyi ba-tu zasagii togtooxo baina.

Aradai olonxinь bidenei talada baina. Eneeniii main 6-haa aavgustiin 31 xyrter ba sentiaabriiin 12 xyrter jabaza jirehen urta udaan ba berxe zam gerşelene; niislel gooroduuddaxi Soveeduudtaa olonxinь bolhon jabadal bolbol bidenei talada oroxoor bolzo aradai bolbosoron jirehen xyg-zeltiin yre myn. Baha eseer ba minьşeviigyydei guibalta, tedenei dunda internacionaliistnar xysezeşehen uşar bolbol myn tereeniii todoruulza baina.

Demokratiis zybleen bolbol revoliyycen aradai olonxiii tyleelnen bişe, xarin zize byrzyaazin zybşeldөөşe deedeşyyl bolxo baina. Hunguuliin toogoor bejee mexelyylxe xereggyi, ug xeregenь hunguulida bişe: Piiter ba Moskvaa xojoroi gooroodoi dyymiin hunguuliii Soveeduudai hunguulitai sasuulaad yzegtii. Moskvaada bolhon hunguuliii ba aavgustiin 12-oi Moskvaagai staaçaktai sasuulaad yzegtii: oloniitii udaridan daxuulagşa revoliyycen etegeedei olonxi bolhonoi tuxai bodoto barimtanuudanь iime baina.

Demokratiis zybleen bolbol tariaaşanda eb nairamdalş, gazarş ygengyi mexeleze baina.

Gansaxan bolьşeviig zasag tariaaşanai xyselii xangaxa baina.

***

Bolьşeviiguud, jyynde soxom mynөө zasagii abxa johotoib?

Uşaranь bolbol, Piiterii ygexejөө baihan jabadal xadaa bidenei naidabariii zuu daxin doroituulxa baina.

Keerenski ba K-aar tolgoilhon seregtei baixada bidener bolbol Piiterei ygelgii haatuulaza şadaxa xysegyibdi.

Myn. Yçrediitelьne Sobraaniiş „xylieeze“ bolxogyi, uşaranь xadaa tere Keerenski ba Ko Piiterii ygexeteigөө xamta Yçrediitelьne Sobraaniii xezeede tahalduulza bolxo baina. Gansaxan manai paarti bolbol zasagii abaad Yçrediitelьne Sobraaniii tataxa jabadalii xangaza şadaxa ba myn, zasagii abaad, tere Yçrediitelьne Sobraaniii xoişoluulahanai tula bişe paartinuudii buruuşaanь zemelexe ba tedenei zemiinь todoruulzaş şadaxa baina.

Aangli ba neemecei imperaliistnuudai xoorondoo separaatna eb nairamdalii baiguulaxa jabadalda, gansaxan xurdan xydelbel haad xeze bolxo ba xexeş johotoi.

Eseer ba minьşeviigyydei togtuurigyi jabadalhaa arad zon ynexөөrөө eseşehen baina. Gansaxan niiselelnyydte bidenei ilahan ilalta tariaaşaniii bidenei xoinohoo daxuulaza şadaxa baina.

***

Garza baigşa asuudal bolbol vostaani xexe „yderei“ tuxai bişe, ibsuu udxaaranь abhan „momieentiin“ tuxai bişe baina. Imagta xydelmerişen ba soldaaduudtai, oloniitetei xarilsan baigşadai jyrenxii hanal eneeniii şiidxexe baina.

Asuudal jyyn geeşeb gexede, manai paarti bolbol Demokratiis zybleeniii ynendөө өөhediingөө xural bolgohon ba ene xuralaar (duratai duragyiş haa erxebişe) revoliyyciin xubi zajaaji şiidxexe johotoi, gedegte baina.

Asuudal bolbol zorilgoo paartiiin urda eli todo bolgoxo jabadalda ene yderei zorilgo bolgoxo zyil bolbol Piiter ba Moskvaada (mozonuudtanь xamta) zebsegte vostaani xeze, zasagii buliaan abxa, xuuşan zasagi unagaaxa jabadalda baina. Eneeniii bejelyylxiin tula, xeblelde iigeze xeleze niitelengyi, oilguulxa idxaxa jabadalii haitar bodoxo xeregtei. „Vostaani bolbol iskyystve myn“ gexe mete vostaaniiin tuxai Maarksiin xelehen ygiiji hanaanda hergeeze haitar bodoxo xeregtei.

***

Bolьşeviiguudai talada olonxi bolxii „joho daxuulan“ xylieexe gebee genen xongor jabadal myn: negeş revoliyyce eneeniii xylieedeg ygei. Keerenski K—şji xylieenegyi, xarin Piiterii ygexe geze beledxeze baina. Demokratiis zybleenei soxom jadarahan togtuurigyi jabadalanь Piiter ba Moskvaagai xydelmerişenei xyliselii delbe tataxa johotoi, delbelexeş baina. Xerbee, bidenerei odoo darii zasagii abaagyi jym haa, bideniii istooriş xylieexegyi baina.

Aparaad ygei geeşe gy? Aparaad baina: Soveeduud ba demokratiis organizaacanuud baina. Aangliiinxidai neemecyydtei separaatna eb nairamdal baiguulxiin urda tee baigaa, soxom ene yjede ulasxoorondiin baidal ynexөөrөө bidende zoximzotoi bolood baina. Soxom mynөө yjede ulasuudta eb nairamdalii duradxaa haa, bidener ilaa geeşebdi.

Moskvaa ba Piiter xojorto zasagii gansata buliaaza abaa haa, (xeneinş exilexedenь xamaagyi; magadgyi Moskvaahaaş exilexede bolxo), bidener jamarş xelseengyi ba jamarş damzaggyi ilaxa bainamdi.

N. LEENIN.

1917 on sentiaabriiin 25-27 (12-14).

t. XXI, niuur 193-194.

CENTRAALЬNA GAZEETANUUDHAA

XYDӨӨ AZAXUIN BYXEXOLBOONOI VIISTAVKADA XABAADALSAXIIN TUŞAA XEDEN MINGAN MEDYYLGENYYD OROBO

Hyylei yjede xydөө azaxuin Byxexolboonoi viistavkada hain duraar xabaadalsaxiin medyylgenyyd orozo baina. Sentiaabriiin 20-noi yder 6.676 medyylgenyyd orohon aad, edeenei 2. 889-nь kolxoozuudhaa, 2982 tyryy jabagşad ba xydөө azalai organizaatornuudhaa medyylge orohon baina. Olonxi xubinь Xaarьkovai mozohoo orohon baina: kolxoozuudhaa 384 ba tyryy jabagşadhaa 323 medyylgenyyd oroo.

Viistavkada hain duraaraa xabaadalsaxiin medyylgenyyd yder byri nemene.

(„Praavda“)

Sibiirdexi zygiin azal

Zyyn-Sibiiriiin mөziin 590 kolxoozuud өөriingөө zygiitei. Ene zilde 70 kolxoozuudta zygiinyyd ydxegdeze exilee, kolxoozniguud ymsedөө 6 mingan zygiin yyrtei. Zimiinsk rajoonai „Kraasno-Çyvaaş“ kolxooz bolbol zygiinyydhee 25 mingan tyxerig olzo oruulhan baina. („Krestьjaanskaja-gazeeta“)

ZURAG DEERE: „Bariaad-Mongoloi Praavda“ gazeetiin neremzete estafeetada xabaadalsaza tyryy huuri ezelehen nyxed G. Demeen'ьjeva G. ba Siiromiaadnikova V. xojor. *(MEXAILOVAI FOTO)*

D. Bydaajev.

HURGUULI ERDEM HAIXANDAA

Uuzam Exe
orondoo
Aazam jixe
nazartaa,
Uujama,
aajama
xaluunda,
Xiideme,
xyxereme
nogoondo,
Duutai,
duutai
xybyyd,
Sogtoi,
Sogtoi
basagad,
Zunaigaa xaluunda
amaraza,
Uhanaigaa heriyynde
hamaraza,
Zunaa baran
zugaalba.
Suuta hariin
negeniii
Duuta jyhen
sagii
Duugaa duulan
xylieenem.
Ajaa, haixan
agaartaa,
Ugaa haixan
orondoo
Şuujan sengeze
zargaldaa
Naadan amaraza
baixadaa,
Duunaigaa gojodo
dabtan,
Duulanab
duugaa
şangaar.
Urmataixan
zugaalan,
Bajartaixan
xylieenem.
Eziim duudaad
namaigaa
Iigeze zaaza
xelebe:
—„Onso erdem şudalaza
„Olon zonoi xeregte
„Urda xodo jabaarai“
Namduu huuza
sonosood,
Şamduu bodzo
zogsood
Zaaxan xilen
syymxejee
Dyyrgeed,
dyyrgeed
nomooroo,
Baabai, eziingee
gariiji
Bariaad, bariaad
mordozo,
Balsan bejee
agziilgan
Şamdan jabaab
ziriilden.
Xargii zamdaa
şuujaza,
Zulgii delgii
naadaza,
Jaaran şamdaza
jabaxadaa,
Xooloi negeden
duulnamdi:
„Socialiis, Exe
oronmai
„Şuujaad,
xyyjeed
haixan daa,
„Sogtoi,
sogtoi
bidende
„Hurguuli erdem
haixan daa.

Hyidxelşe Baldanooji gem şyyberide xabaaduulxa

Kulaag, nacionaliist Baldanoo gegşe „Ynen“ gazeetiin eliryylhenei johoor, teaatrhaa ba uranzoxioolşodoi sojuuzhaa namnuulhan bolboş, gem şyyberide xabaaduulagdaagyi, syleede jabaza jabana.

Ynendөө xadaa, Baldanoo gedeg hangai zөөriii mexeleze gamgyi edihen, xatuu xeheelтede xabaaduulamaar xyn. Zişeelebel, Baldanoo gedeg 1935 ondo Agiin aimagaar „naada“ tabiza jabaxa zuuraa, Agiin sockylьtyyriin gerhee, myzekaalьna xeregsel abza ygexe geze 1000 tyxerig abhan aad, mynөөş xyrter myzekaalьna xeregseliinь elьgeegeegyi, myngiinь edihen baina.

Gadana, aradai uran haixaniii erxilexe respyybliikiin baişanhaa, Oktiaabriin XX oin beledxelii jabuulxa geze, 4000 tyx. abaad, xehen jyymenь ygei, xarin mynge gargaşalhanai xuurmag dokymeent өөrөө zoxioozo goritoixon mynge yberşelehen baina. Baldanoogoi xelehenei johoor, 400 tyx. yrigdehen baina, ynendөө byri jixe myngen yrigdehen baixa.

Iimede, hyidxelşe Baldanooji darii xariuusalgada xabaaduulxii respyybliikiin prokuroorhoo erigdene.

B. D.

MODOBELEDXEL

Dutuunuudaar olon aad, duugai huuxanь gaixaltai

Xoriiin modobeledxelei kontooriin gyrenei tyseb dyyrgedeg zil geze tedende xomor baixa. Aradai daisad Baldaajev ba Maalьcev gegşed 1936-37 onoi niuurta 33 mingan kyybometr modo beledxeze tysebөө gyisedxeebdi gehen xuurmag medee xyrgehenь eliryylegdehen baixadanь, edenei xehen xorololgiin xoişolongii usadxaxa temeselde byxe xydelmerişedөө elsyylen orolsoxo johotoi aad, ene gexe jyme xeegyi baina.

Modo tuşaan abxa 98 xynei orondo 28 xyntei, 22 maasternuudai orondo 18 maastertai, instryyktornuud geze negeş xyn ygei. Oiriin sagaa 2018 xydelmerişed kolxoozuudhaa jirexee baina. Edenerei baixa baira ba morinoi edixe fyraaza g. m. zyilnyyd belen bişe baina.

Dutuunuudiinь eneegeer xizaarlaa bişe, şargiin ula ba bişe dutuu dunda zyilnyydeer olon baixa.

Xoriiin modobeledxelei kontooro (terenei direektor Selavanxeeviç) ede dutuu dundanuudii oiriin ydernyydte zahaza, modo beledxelei sizooniii erxim beledxelteigeer ugtaxa ujalgatai.

Gataboon.

KINOO

„NEGEDYGӨӨR PEETR“

A. TOLSTOIN ba V. PETROOVA SCENAARI,

(„Lenfiilьmiin“ gargahan kinoo)

Manai soveed oronoi tyg tymen arad zon bolbol, kinoo teaatriin ekraan deere xariiin istoriis kinoo-kartiinanuudii gansa bişe xarahan baixa. Ene kartiinanuudai geroinuud bolbol torgo xibes xederehen ba tedenei gol udxanь dura inag, ataa zytөө xaruulhan baidag. Ene xadaa, mynөө yjede bolzo baihan angiiin xursa temeselhee olon tymenei sedxilii xolodxon tahalaxa gehen hedelgetei baidag baigaa.

Zygөөr, manai soveedai istoriis kinoo-kartiinanuudai dunda „Bronenoocec Poteemkin“ gexe zergiin honirxolto istoriis fiilьmenyyd bii bolboş, oloniitii gol bariza xaruulaad, gansa nege niuurai geroilig yyrgii balartuuladag şaxuu baigaa.

„Peetr I“ geze kartiina bolbol negen talahaa, Peetrii, gyreniii udaridagşa geze xaruulhan ba nygөө talahaa—istoriis yje baidalii todorxoi xaruulza şadahan baina geeşe.

Sceenaariiin aavtornuud A. Tolstoi ba V. Petroov gegşed bolbol, Peetr tuxai antistoriis tolkovaani ygedeg jabadalda eses tabiza şiidxehen baina. Pokroovskiin istoriis hurguuli bolbol Peetrii xudaldaanai kapitaalai mujaa mondal toolodog baigaa. Ene kartiina bolbol Peetrii, Staalinai ygehen segneltiin yndeheөr xaruulhan baina geeşe. Peetr bolbol „pomeeşiguudai angiiin yrgeden yndiixiin ba bii bolzo baigaa kypeecei angiiin delgerexiin“ tylөө, „pomeeşiguudai ba xudaldaaşanai yndehetenei gyrenei bexizen debzexe“ jabadalai tylөө temesehen baina geze nyxer Staalin xelehen baina.

Ene fiilьmii xaraxada, nen tyryylen Peetr, terenei xybyyn Aleksei, Meenьşikov, Jekateriina, bajaarnuudai gal lerei, krepostniiguud, rosiiin ba xariiin kypeecyyd xarag daxa. Eneegeer damzuulai Peetrei yjii ba tere sagai go xysen xen jyn baihaniii bai saan medexe jabadalai eş bolxo baina.

Ene fiilьmiin gol tybt Peetr zogsono. Artiist Simoo nov bolbol Peetrei byxii aba ri zan ba jabuulgii jixe şada baritaigaar xaruulza şadaa Peetr amidii baihan jyymen del enieexe sagtanь enieeze uur suxalaa xyrxe sagtan uurlaza baixa jym. Tiin Peetr bolbol hain gegşiin po kovood, taancaşa, narin to soondo nelieed berxe kypee poliitik, tymerşe darxan bai hiinь xaruulalsaza şadaa.

Tereenşelen, bişe xamaata niinь jixel uran gojoor xa ruulza şadagdahan baina.

Manai paarti ba zasag bolb istooriii yzeze tanilsaxa jab dalda ton jixe anxaral tabi dag baixada, „Peetr I“ bolb tonş jixe udxa şanartai fiilь myn bolno.

Ene kartiinii xaragşad bo bol, Peetrei yje baidalii d toroo xaduun abza, tereen geroinuudai jaabuulgii hanaz jabxanь damzaggyi baixa.

***

Manai Ulaan-Yde goorod tus kartiina xylieen abtaa hajiin ydernyydte yzyylegd xee baina. Goorod ba xydө gei olon arad zon bolbol t kartiinii honirxon xaraxanь j xe şuxala.

B.

XYDӨӨ BIŞEGŞEDEI BIŞEGYYD

Xargii zam zahaxa tuxai anxaral tabigdanagyi

Xori. Xezengiin somonoi Staalinai neremzete kolxooz yngeregşe 1936 onoi niuurta xargii zamai xydelmeride xabaadalsaagyi deerehee, xeden zuun tyxerig tylehen baixa.

Myn, ene 1937 onoi niuurta 11 mingan tyxerigei xargii zam zahaxa tyseb-xelseetei aa ene xydelmeriee ogto exile gyi, xarin yngeregşe zileige praaktikii dabtaza, baha xede minganai tyleberide oroxon xolo bişe bolood baina.

„20-dolgin

Taban hara soo myrdegdehөөr...

Zakaamin. Jongorboin somonoi soveedta enenei urda sçotovoodoor xydelmerilehen Baldanai Ş. gegşe somonoi soveedta xabaatai 1400 tyx. mynge „Ulaan tujaa“ kolxoozhoo abaad somonoi kaasada oruulalgyi, Xuzarai selьpoogoi toosooşiin yrilte xeed baixadanь, tereei de ygeze yxer ba patefo өөrtөө abhan baixa jym.

Edenei xeregii aimagai syy daxin şalgaza yzexe geheer t ban hara bolzo baina.

Kolxoozoi nege

Udaarniguudai nere, Tarbiin olzo

Zakaamin. Xuzarai somonoi „Ulaan Norto“ kolxoozoi tyryylegşe L. Tarbiin gegşe kolxoozoigoo udaarniguudai nereer Zediin baiguulaltahaa 4 sabki gutal nezeed nezeedei 48 tyxerigөөr abhan aad, terenei nezeedii 150 tyxerigөөr xudaldaza, sabxi byrihөө 102 tyx. olzo olzo yberşelebe.

Myn kolxoozoi xabaatai 2 garan buxalai erxim hain sa şalaniii Zidestroido bys ba bi jyymeer xudaldaza edihen ba xa jym.

Zorgondoo aaşaldag Tarbii da zoxixo xemzee abxaa ja dag jym?

Xydөө bişegşe

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo O. A. ZEREBCOOV

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamza zaxigşadai anxaralda

Azyiledberi ba alban gazarnuudai byxgaalteeri ba my tereenşelen selьsoveeduud bolbol zaxigşadai abaagyi, xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) obligaaca mynge nөөselx kaassanuudta obezliiçenoor, ondoogoor xelebel, ede obligaaciin noomernuudii zaxigşadta zaaza bexizyylengyigөөr t şaadag baina.

Tiime tula, zaxigşad bolbol obligaacanuudaa garta abataraa, urihalamziin eelzeete şyyberinyydei tiraazanuud ta xabaadalsaza şadaxagyi.

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamzii z xiaad obligaacanuudii abaagyi baihan graazdanuud bolbo urihalamziin zaxilgada oruulhan myngeneigөө dyn tuxa spraavkii azyiledberi bujuu alban gazarnuudai byxgalteer nuudhaa abza Centraalьna ba rajoonuudai mynge nөөselx kaasanuudta ygөөd tendehee obligaacaa abxa johotoi.

Kolxoozniguud ba ymsiin tariaaşad obligaacaa abxadaa өөhediingөө garta ylehen urihalamziin toosoonoi kvitaanci ygexe baina.

Xojordugaar tabanzilei (4-dexi zilei) urihalamziin obli gaacii abxa esesei bolzor—1938 onoi ijyyniiin 1 bolno.

BMASSR-ei Gyrenei mynge nөөselgiin kaasanuudai ba gyrenei krediidei ypravleeni.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C. DAMBAAJEV, C. BATUUJEV BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 901.